

NBA
T.a.v. Afdeling Regelgeving
Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp

Briefnummer
25-123643

Onderwerp
Consultatiereactie Handreiking 1109

Den Haag
02 oktober 2025

Telefoonnummer
+31703490209

E-Mail
houwaart@vnoncw-mkb.nl

Geachte mevrouw/heer,

VNO-NCW en MKB-Nederland begrijpen de behoefte binnen uw beroepsgroep aan duidelijke guidance voor de controle van de Verklaring Omtrent de Risicobeheersing (VOR) in Handreiking 1109 Accountant en corporate governance. Wij hebben op 30 juli jl. reeds input gedeeld en besproken met Jos de Groot en Martijn Duffels.

De handreiking kan accountants houvast bieden zonder dat daarmee voor ondernemingen nieuwe verplichtingen worden geschapen of lasten worden verzwwaard. Wij constateren dat de NBA in de consultatieversie van Handreiking 1109 eerdere opmerkingen voldoende heeft verwerkt.

Aanvullend hebben wij nog enkele aandachtspunten.

Effectiviteit van interne risicobeheersing

De Corporate Governance Code schrijft voor dat besturen jaarlijks rapporteren over de effectiviteit van de opzet en werking van interne risicobeheersings- en controlesystemen. Daarbij is uitdrukkelijk aangegeven dat deze effectiviteit onderneming specifiek moet worden ingevuld en geen absolute zekerheid kan bieden. In de handreiking wordt het begrip “effectief” echter gepresenteerd als een toetsingspunt voor accountants. Dit kan ertoe leiden dat accountants ondernemingen vragen om extra documentatie en bewijs, terwijl de Code dit niet vereist. Wij verzoeken de NBA te verduidelijken dat de rol van de accountant hier beperkt is tot de aanwezigheidstoets, de verenigbaarheidstoets en het signaleren van materiële onjuistheden, en dat ondernemingen niet verplicht kunnen worden om meer bewijs te leveren dan de Code voorschrijft.

Gebruik van assurance-taal

De Code maakt duidelijk dat woorden als “zekerheid” in de VOR geen verband houden met het auditbegrip assurance en dat ondernemingen vrij zijn hun terminologie toe te lichten. In de handreiking worden VOR-onderdelen echter gekoppeld aan standaarden zoals COS 315, 240 en 250, waardoor in de praktijk de indruk kan ontstaan dat accountants assurance-achtige werkzaamheden moeten uitvoeren. Dit creëert verwarring en kan ertoe leiden dat ondernemingen uitgebreide interne controle- en risicorapportages moeten gaan aanleveren die de Code niet vraagt. Wij bevelen aan dat de handreiking expliciet maakt dat de werkzaamheden die worden uitgevoerd rond de VOR voor een accountant geen assurance-opdracht is en dat de

accountant geen aanvullende bewijsvoering kan verlangen die buiten de wettelijke en codeverplichtingen valt.

Proportionaliteit en lasten voor ondernemingen

De Code is principle-based en benadrukt proportionaliteit: iedere onderneming moet de VOR naar eigen aard en omvang kunnen invullen. De handreiking bevat echter uitgebreide opsommingen en koppelingen tussen COS-kennis en VOR-informatie. Daarmee ontstaat het risico dat accountants in de praktijk steeds om een volledig pakket van documentatie en analyses vragen, ook als dit disproportioneel is. Dit leidt tot doublures met bestaande kaders zoals SOx en CSRD en vergroot de administratieve lasten voor ondernemingen onnodig. Wij verzoeken de NBA daarom in de definitieve handreiking proportionaliteit expliciet te verankeren en te bevestigen dat de accountant zich beperkt tot de taken die rechtstreeks voortvloeien uit de wet en (voor zover toegepast door de onderneming) de Code.

Rol van de auditcommissie en internationale kaders

De Code legt de verantwoordelijkheid voor de onderbouwing van de VOR nadrukkelijk bij het bestuur en de auditcommissie. De handreiking suggereert echter dat de externe accountant gedetailleerd kennis moet nemen van deze interne onderbouwing en bespreking. Dit kan leiden tot een verschuiving van verantwoordelijkheden van de auditcommissie naar de accountant, wat niet de bedoeling is van de Code.

Daarnaast is voor internationale ondernemingen van groot belang dat doublures worden vermeden: bedrijven die al onderworpen zijn aan SOx-verklaringen of uitgebreide CSRD-assurance, hoeven niet verplicht te worden om dezelfde informatie nogmaals aan te leveren. Wij vragen de NBA daarom in de handreiking te bevestigen dat de accountant mag steunen op bestaande verklaringen en dat er geen nieuwe verantwoordingslagen worden gecreëerd.

Erkenning van inherente beperking en proportionaliteit

De Code erkent expliciet dat interne risicobeheersings- en controlesystemen inherente beperkingen hebben en nooit absolute zekerheid kunnen bieden. In de praktijk zullen ondernemingen dit voorbehoud veelal zelf ook maken, maar niettemin kan de huidige handreiking ertoe leiden dat accountants toch bewijs kunnen vragen dat verder gaat dan wat redelijkerwijs kan worden geleverd. Dit staat op gespannen voet met de geest van de Code en met de proportionaliteitsrichtlijn voor gereguleerde beroepen (Richtlijn (EU) 2018/958), die beoogt om onnodige administratieve lasten te vermijden voor zowel hun leden als ondernemingen in de keten. Wij verzoeken de NBA daarom in de definitieve handreiking expliciet te bevestigen dat accountants rekening zullen houden met deze beperkingen en dat ook proportionaliteit een aandachtspunt is bij het uitvoeren van hun werkzaamheden.

Wij zijn te allen tijde bereid ons standpunt nader toe te lichten.

Met een hartelijke groet,

Annette Houwaart-Nonhof
Sr. Strategisch Beleidsadviseur
Accountancy & Corporate Governance

Tomas Arons
Sr. Strategisch Beleidsadviseur
Ondernemingsrecht & Corporate Governance